

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELE

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

der Zionitischen Organisation

isisher strasse 8.

Berlin

váron és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck. 35.—
Egy szám — 150

1925 május 25 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 120. szám

5685. Szivan 1

Puccoszerű gyűlések a kormány ellen

Bukarest, május 23. A koalizált pártok puccoszerűen az utolsó pillanatban úgy határoztak, hogy második kormányellenes népgyűlést holnap rendezik Crajovában. Argetoianu ma odautazott, hogy a nagygyűlés előkészületeit megtegye. Jorga, aki tudvalevőleg Temesváron tartózkodik, holnap érkezik Crajovába. A nagygyűlésen a parasztpárt számottevő vezetői is jelen lesznek.

A főváros utcáin ma aláírásnélküli falragaszok jelentek meg, amelyben a lakosságot holnap, vasárnap délelőttre gyűlésre hívják össze, hogy a Banca Nationala privilégiumának meghosszabbításáról szóló javaslat ellen tiltakozzanak.

Holnap tudvalevőleg a bank részvényesei Bratianu Vintila elnökletével értekezetre ülnek össze, hogy a javaslat végleges megszövegezését ejtsék meg.

A holnap délelőttre összehívott népgyűlés programja szerint a tömeg a bank épülete előtt tiltakozni fog a javaslat keresztülvitelére ellen.

A falragaszok ügyében ma délelőtt a fővárosi prefektúrán fontos értekezlet volt. Elhatározták, hogy a gyűlést nem engedélyezik és megfelelő karhatalommal veszik körül a Banca Nationala épületét, hogy a tüntetésnek elejét vegyék.

A kamara épületét katonaság vette körül.

A kormány Guza professzort fogja támogatni a déli választáson?

Bukarest, május 23. A napokban dülöre jut a déli mandátum ügye, amely tudvalevőleg még mindig nincs igazolva. Liberális körök szerint, ha Dobrescu nemzetipárti mandátumát megsemmisítik, úgy már a jövő hó folyamán kiírják az új választást. A kormány nem fog jelöltet állítani, hanem Guza professzor jelölését fogja támogatni.

Rálótták a bukarest-galaai tehervonatra

Bukarest, május 23. A Galac felől jövő 33. számú tehervonatot egy rablóbanda támadta meg. A fékezőkre sortűzet adtak le, amely azonban szerencsére senkiben nem tett kárt. A vonat azonban megállt és a vesztéglési idő alatt a banditák a vagonokat kirabolták. A nyomozás megindult.

A perzsiak turkománok Szovjetországához akarnak csatlakozni

Teherán, május 23. A perzsiak turkománok erős szovjetagítációt kezdeményeztek, amely arra irányul, hogy Perzsiától elváljanak és az orosz Turkomániához csatlakozzanak. Az agitációban nagy részük van a Moszkvából kiküldött ügynököknek.

Amundsen elérte az északi sarkot

Newyork, május 23. Ma szikratávirat érkezett ide, amely azt jelenti, hogy Amundsen, aki néhány héttel ezelőtt indult el Hollandiából, elérte az északi sarkot és leszállt egy teljesen elhagyatott vidéken. Amundsen, aki a „Fram” fedélzetén tette meg az utat az Északi tengerig, ott repülőgépre szállt át, amelyet a hajó fedélzetén vitt magával és aminek segítségével olyan területeket közelített meg, amelyek a nagy jéghegyek miatt hajók számára mindezeideig hozzáférhetetlenek voltak. A kiváló sarkutazó néhány földrajzi mérést eszközölt leszállásának helyén, majd géppével visszarepült a „Fram” fedélzetére. A newyorki természetudósok és tengerészek körében Amundsen sikeres útja nagy örömet váltott ki.

Az iskolatörvény — román megvilágításban

Az alábbi nyilatkozatot Sextil Puscariu kolozsvári egyetemi tanár tette. Sextil Puscariu professzornak az iskolatörvényre vonatkozó megjegyzései annál figyelemreméltóbbak, mert a kormány tudvalevőleg őt bizta meg azzal, hogy a népszövetség előtt Romániát a kisebbségi panaszok ellen megvédelmezze. A nyilatkozat fontosabb részeit itt ismertetjük.

— Minden iskolai reform — kezdte szavait Puscariu professzor — szenvedélyes vitákat szokott szülni, már pedagógiai szempontból is. Bizonyos azonban, hogy a jelen esetben a szenvedélyek mögött nem annyira a pedagógiai ellentét, mint inkább a politikum húzódik meg és azért én is ebből a szempontból kívánok a javaslatához szólni. Román szempontból a javaslat összhangban van új államhelyzetünkkel. Egészen másképp áll azonban a helyzet a kisebbségek szempontjából.

— Bevallom, hogy nagyon jól megértem azt a kemény harcot, amelyet a legtöbb kisebbség a törvényjavaslat ellen indított. Annál jobban megértem, mert az ő mai helyzetük tegnap még a miénk volt, a felszabadított területek románjaié. Ugy, amint az erdélyi románok valamikor számot vetettek azzal, hogy nemzeti fenmaradásukat csak autonóm és iskolafentartó egységeik biztosíthatják, éppen úgy a mi kisebbségeink is kezdetül fogva az egyházaik köré csoportosították erejüket. Igazságerzetünknek, amely népünknek egyik legjellegzetesebb belső tulajdonsága, el kell ismernie a kisebbségeknek nemzeti fenmaradásukért folytatott harcát, amely feltétlenül jogos. De ugyanazt az igazságerzetet várjuk el kisebbségeinktől is, akiknek el kell ismerniük az állam védekező jogát, amikor az ő nemzetvédelmi harcuk a román állam vitális érdekeit veszélyeztetik.

— A háború utáni évek tapogatózó korszakában nekünk nem volt konzekvens, előre kitűzött kisebbségi politikánk. Néha túlságosan bőkezűek voltunk a juttatott, vagy megígért jogokban, máskor fölöslegesen sértettünk meg olyan érzékenységeket, amelyeket respektálni kellett volna. Egy dolog azonban bizonyos. Valamennyi párt kisebbségi politikájának intenciója őszintén kívánta a megértést és a legigazibb koncilians szellemtől van áthatva. Ez ellen a törekvésünk ellen a rezisztencia szelleme emel gátat, amely kisebbségeinknél, különösen pedig a magyaroknál részben politikai romantizmusokban, részben pedig abban leli magyarázatát, hogy helytelenül értelmezik azokat a jogokat, amelyek őket a békeszerződések értelmében megilletik.

— A politikai romantizmus már a múltban is jellemezte a magyarokat. És ugyanez a romantizmus akadályozza a megértést a mai változott időkben is. Az új iskolatörvényjavaslat indokolásában néhány adatot sorol fel, hogyan magyarosították el a régi rezsimben a román tanulókat Északerdélyben. Én magam látam, hogy egy temesvári középiskolában, amelyet egy szerzetesrend vezet, ma is folytatják a sváb tanulóknak már a magyar rezsimben megkezdett elmagyarosítását. Lehet-e azon csodálkozni, hogy a kormány minden eszközzel megakadályozza ennek az akciónak a folytatását?

A magyar uralom alatt a Budapesten megszavazott iskolatörvények a nemzetiségek ellen irányultak és az állami iskolák az elmagyarosítás szolgálatában állottak. A kisebbségek nagyon jól tudják ezt és ugyanilyen intenciókkal gyanúsítják a román államot. A helyzet azonban ma más. A románok a román államban nincsenek kisebbségben és így nincs szükségük az erőszakos romanizálásra, holott a régi rezsim erőszakkal magyar jelleget akart adni Erdélynek. Az a szisztematikus bojkott tehát,

amellyel a kisebbségek a nem román nyelvű állami iskolák ellen is viseltetnek, ebből az alapítványból ered, azt a törekvést pedig, hogy az állami iskolák mellett felekezeti iskolákat is felállítsanak, vissza kell utasítani nemcsak a nagy áldozatok árán fenntartott állami iskolák érdekében, de pedagógiai szempontból is. Valóban kisebbségeink sokkal több iskolát tartanak fenn, mint amennyit anyagi erejük megenged, anélkül hogy megfelelő képzettségű oktatótestületük lenne. Ennek természetes következménye, hogy a kisebbségi iskolák nívója súlyos. Minthogy ezeknek az iskoláknak vezetősége nagy tandíjat kell szedjen a tanulóktól, kénytelen mindenféle kedvezményeket tenni az oktatás rovására.

— Végül kisebbségeink általában hibásan értelmezik azokat a jogokat, amelyek őket a békeszerződések értelmében megilletik. Sokan azt hiszik, hogy a népszövetség valami csendőrség-féle, amelyet azért szerveztek, hogy vegye védelmébe a kisebbségeket mindannyiszor, amikor ők úgy hiszik, hogy jogukat megsértették. Ha ez így volna, akkor nemsokára nekünk kérnünk kellene a népszövetséget, hogy vegye védelmébe a többséget. Szerencsére azonban Genfben a kisebbségvédelmet nem tekintik a humanizmus kérdésének és kezdetül fogva nem a szentimentalizmus szemüvegén keresztül nézték ezt a problémát, hanem azzal a figyelemmel és objektivitással, amelyet egy ilyen nagyjelentőségű politikai probléma feltétlenül megkíván. A népszövetség szoros és barátságos nemzetközi együttműködésre akarja megnyerni azokat az államokat, amelyek nemzeti alapon konszolidálódtak. Hogy az új államok, amelyek a háború után alakultak, el tudják érni a nemzeti konszolidációt, a népszövetség állandóan figyelmükbe ajánlja, hogy kerüljenek el a kisebbségekkel minden belső harcot, ha ugyanakkor a kisebbségek, mint lojális állampolgárok, együtt működnek a többséggel az állam megerősítése érdekében. Genfben nagyon jól tudják, hogy sok időnek kell addig elteltetnie, míg a mult sebei behagognak és hogy sokáig fog tartani, míg a kisebbségek beleszoknak új helyzetükbe, a többség pedig meg fogja érteni, hogy elnyomás útján nem lehet jó eredményeket elérni. Éppen ezért a népszövetség gondosan kerüli a nemzeti államok belső ügyeibe való beleavatkozást és működését jóindulatu tanácsokra korlátozza, ugyanakkor szakadatlanul dolgozik az emberiség új mentalitásának előkészítésén, amely biztos záloga lesz a többség és kisebbség békés és tartós együttműködésének.

— Megismétlem azt, amit nyilatkozatom elején mondtam. Megértem azt a kemény harcot, amelyet a kisebbségek az új törvényjavaslat ellen folytatnak, amely őket arra indítja, hogy zavartalanul folytassák nemzeti rezisztenciájuk eddigi politikáját. De jó volna, ha megértenék ők is, hogy a román államnak joga van megvédeni vitális érdekeit. Mert Anghelescu miniszter törvényjavaslatát nem kell úgy tekinteni, mintha kisebbségellenes merénylet volna, hanem, hogy védekezik az ellen a visszaélések ellen, amelyet a kisebbségek elkövettek iskoláikban, részben politikai romantizmusuk miatt, részben pedig azért, mert helytelenül értelmezik a békeszerződésből folyó jogukat. Azután a szinte határtalan szabadság után, amelyet a Consiliul Dirigent a felekezeti iskoláknak juttatott, ma, hat év után, az állam kénytelen komoly ellenőrzést gyakorolni ezekben az iskolákban. Amely iskolának semmi sincs a rovásán, annak nincs mit félnie ettől az ellenőrzéstől. Minden felekezeti iskola megszerezheti nyilvánossági jogát, mielőtt az iskola vezetői alkalmazkodnak az egyetlen reális politikához, amelyet magukévá kell tegernek nemzeti kulturájuknak — az állam keretein belül való — megerősítése érdekében.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Pillangó

— Móricz Zsigmond új regénye —

Móricz Zsigmondot nem divat, nem előre megfontolt szándék, hanem igazi belső kényszer tette naturalistává. Robusztus ereje vonzotta a parasztságához, melynek nemcsak élesszemű megfigyelője, hanem igazi költője is. És ennyiben hasonlatos Zolához, aki szintén lyrai romanticizmussal aranyozta be a külső, közönséges élet jelenségeit. Uj regénye, a „Pillangó“, mely most jelent meg az Athenaeum kiadásában, a lyrikus Móricz Zsigmondot állítja élénk. Idillnek nevezi új regényét, talán azért, mert alakjainak paraszti exteriörjét a maga belső, konvulzio hevénél melegével vonja be. Alapjában véve közönséges szerelmi história ez az idill, egy csinos parasztleány és egy hevesvértű parasztleány szerelmi küzdelme, a vér és a nyomorúság harca a boldogság, a kielégülés illúziójáért. Pompás miliőrajzát, nyelvezetének megszokott paraszti fonetikáját ebben a művében is pazar művészettel ragyogtatja meg Móricz, akit a népies és főleg Erdélyben elhatárolódott népieskedő irodától művészetének eredeti ragyogása, stílusának bája, főleg pedig gazdag lélektani ismerete, az analízis pontossága, a falu hangulatának ismerete különböztet meg. És mindezek mellett és mindezek ellenére mesészővése mindvégig érdekes, szemlélete percére sem vész el ködös stílus-romanticizmusban. Kifejező ereje, mint a magyar puszták levegője: világos, fényben uszó, a színeket tisztán és élesen láttató. S ami majdnem az összes ma élő magyar írók felé emeli — az a pompás tulajdonsága, hogy nem eleve elhatárolt szándékkal moralizál, az ő költői igazságszolgáltatása: a természet diadala a silány emberi akaraton, mely mindig ellenszegülni próbálkozik ennek a legmagasabb parancsnak. Ez a magasabbrendű fatalizmus teszi, minden tragikus alaphangja mellett is, optimistává Móricz Zsigmondot, ezenfelül színes és kedves íróvá, aki a legmagasabb igényű közönségnek épügy kedvence, mint a kisebb igényűeknek. A „Pillangó“ a „Sár-arany“ után legtekélyesebb, legszínesebb regénye Móricz Zsigmondnak, amelyet minden olvasó csak a legnagyobb gyönyörűséggel vehet a kezébe. (sl.)

JULES HOCHÉ: FLORINA, A HADIÁRVA. Florina, egy elzászi leány, 1915-ben, miután a németek megölték szüleit és lerombolták házukat, árván maradt a világban. Csupán egy kutya marad mellette, amely kisgyerekkora óta őrzi. Környezetéből ez az egyetlen élő lény, amely a világégést túlélte. Egy vándorhegedűs, aki amelelt költő és festő is és mindenféle alkalmi verseket szokott rög-tönnöni családi ünnepeken, adoptálja a kis Florinát. Nagyszerű nevelést ad neki. Bevezeti az irodalomba és a művészetekbe. Egy egész könyvtárt hord össze neki: Wellst, Bergsont, Schopenhauert, Dumast,

A chaszid bűnhődése

— Igazi történet —
Irtá Izsák Arnold

Wilna városában nagy hirre tett szert rabbi Slojme Zitkower. Mélységes vallásosság párosult benne egyenes jellemmel, törhetetlen akarral, jószággal és olyan talmudtudással, ami kortársai között ritkaság volt. Szeretet és becsülés vette körül őt és családját.

Reb Slojme elérte a hatvanadik életévét és minthogy családja az akkori körülmények között eléggé rendezett viszonyok között élt, egy napon régen táplált vágyakozását valósággá akarta átváltoztatni. Nem habozott sokáig, rövid családi tanácskozás után kijelentette, hogy Erec Jiszráélbe fog kivándorolni, itt egy emberöltőn át szerzett pénzecskején valamit próbálni kezd, ha majd sikerült neki kint teremteni egzisztenciális lehetőségeket, akkor ir haza és közli, hogy ki jöjjön ki a családból, kire van szükség feltétlenül.

Igazi zarándok módjára az út jókora részét gyalog akarta megtenni, a nagy Juda Halévi példáját követve. Így jutott el a Fekete-tenger irányában az Alexandrovszk város mellett fekvő Jabofka nevű kis városkába.

Péntek délelőtt lévén, elhatározta, hogy nem fog tovább menni és a szombatot itt fogja nyugodalomban és imák közepette eltölteni.

A várost tulnyomó részben zsidók lakták, ami nagyon megfelelt neki. Körülnézett, hol helyezhetné el pénzét. Előbb azt hitte, hogy szállásadójára fogja bízni a nála tartott össze-

Tolsztojt és még egy csomó modern író. Az élet azonban arra kényszeríti a gyermeket, hogy kivonja magát a tanulástól és kényeret szerezzen. Florina egy filmgyárhoz kerül, ahol éppen egy rendkívül érdekes felvételi módszerrel kísérleteznek. Egy úgynevezett optikai filmet készítenek, amelynek nincs összefüggő cselekménye, hanem sok apró villanásból áll. Olyan körülbelül, mint egy neocimpresszionista festmény. Apró pamacsokba fejezi ki a mondanivalót. Florina nagyszerűen megállja helyét. Itt kapcsolódik bele azután az életbe a szerelem. Egy grófnő estélyen, ahol már mint nagy filmszínésznőt ünneplik, beleszeret egy fiatal márkiba, névszerint Henry d'Hingresbe. És egy éjszakán odaadja magát neki. A kutya, amely egész mostanáig a háttérben kísérté végig Florina életét, most fontos szerephez jut. A leány resteli magát a kutya előtt és szinte elszökik tőle, nehogy a márk lakásáig utánajőjön és ezáltal megtudja, hogy hová megy. A hü állapot itt szinte emberi rendeltetést kap. Florinának tényleg sikerül óvatosan távoznia hazulról. A kutya azonban nyugtalanokdni kezd és utánairamodik. Lázasan keresi urnője nyomát a sötét utcákon. Ezekben a pillanatokban hirtelen tüntetés robban ki a városban és a kutyát egy golyó éri. Florina másnap reggel, amidőn a kihunyt mámor után fáradtan és kiábrándulva oson lakására, megtalálja a hü állapot holttestét, nem messze a márk palotájától. Ettől a kettős lelkiismeretfurdalástól azután teljesen kétségbe esik. A regény azzal végződik, hogy Florina eltűnik a városból és többé soha senki sem találkozik vele. Jules Hoche regényét a francia közönség nagy tetszéssel fogadta.

ERDÉLYI TÖRTÉNETEK. (Benedek Elek előszavával. Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r. t. kiadása.) A budapesti Athenaeum most jelentette meg első gyűjteményét, melyben erdélyi novellisták írásai foglalnak helyet. Az írókat, akiknek novellái ebben a kötetben szerepelnek, mindet ismeri az erdélyi olvasóközönség, részint az erdélyi lapok hasábjairól, részint megjelent könyveik révén. Súly és jelentőség tekintetében nem egyformák, sőt erősen

A kisebbségek képviselőit konferenciára hívják Bécsbe?

A konferencia követeléseit a népszövetség elé terjesztik

(Bécs, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rendkívül fontos konferencia fog a közeli hetekben az osztrák fővárosban lezajlani. A volt osztrák-magyar monarchiából származó utód-államok nemzeti kisebbségeinek központi irodája elhatározta, hogy annak a sok sérelemnek az orvoslására, amely ezeket a kisebbségeket a háború befejezése óta a különböző országokban érte, rendkívüli konferenciára hívja össze az egyes utódállamok kisebbségeinek képviselőit. A konferencián, amelyet az eddigi tervek szerint június hónapban fognak megtartani, szóba kerülnek mindazok a törvényellenes intézkedések, amelyeket a bukaresti, belgrádi és prágai kormányok az alattuk élő népkisebbségek ellen hoztak és mindazok a taktikai módzatok, amelyekkel ezeket az intézkedéseket kontrakarizálni lehetne. A kisebbségek központi irodája már a legközelebbi napokban szétküldi a meghívókat erre a konferenciára. Minthogy egy együttes lépésről van szó, valószínű, hogy a magyar kisebbségeken kívül a többi nemzeti minoritások szoszólóit is benyújtják a tanácskozába. A konferencia határozatait, amelyeket közölni fognak a nyilvánossággal is, követelések formájában a népszövetség elé fogják terjeszteni.

get, azonban az ember, akihez utalták, bár jó és tiszta lakás fölött rendelkezett, de arcában nem tudott felfedezni egyetlen bizalmat gerjesztő vonást, úgy, hogy a pénzt mégsem akarta reábizni.

Kifizette neki jóelőre a szálláspénzt, megrendelte nála a szombati lakomát, ennek az árát is kifizette, ezután tovább ment és mint-hogy elég ideje volt, szép lassan egy olyan zsidó után nézett, akire nyugodtan rábízhatta azt a pénzt, amivel Palesztina földjén öreg korára új egzisztenciát akar alapítani.

Első útja a paphoz vezetett. A rabbi azonban éppen félórával azelőtt utazott át a körzetéhez tartozó egyik hitközségébe, ahol jelen akart lenni egyik jó hive gyermekének avatásán.

Valahogy ösztönszerűen a rabbi házával szomszédos templom udvarába ment. Nem is gondolt arra, hogy ebben az időtájtban valakit itt találhatna, de — gondolta — jó alkalom lesz a néhány oldal Talmudot, amit a hét vándorlái közben elmulasztott olvasni, itt csöndes magányban lemorzsolni. Mert reb Slojme utközben épügy, mint otthon, elfoglaltsága és üzletei közepette, mindig szakított magának annyit időt, hogy a szent könyveket olvassa és tanulgassa.

Kissé meglepődött, hogy déltájt is valaki imáját végzi a templomban. A templom belsejéből ugyanis imamoraj hallatszott. Az előcsarnokból, ahová letelepedni készült, benézett a templomba, ahol egy ezüst diszítési nagy taliszba burkolt alakot látott. Valahol fent a frigszekrény környékén, egy sarokban imboly-

divergáló a kötetben elhelyezett írásművek, ami viszont érthető is, mert az anthológia célja nem a bírálat, hanem a szemlélet. A kötetben írással szereplő írók között ott találjuk Berde Mária, Ligeti Ernő, Papp József, Nyirő József, Sipos Domokos, Tabéry Elza neveit, mint a legrepresentatívabb íróegyéniégeket. Ellenben egy csomó kevésbé jelentékeny író mellett hiányzik olyan nevek, melyek, ha nem is erdélyi, de általános érvényű irodalmi szempontból sokkal jelentősebbek, mint a kötetben szereplők. Mindez azonban nem von le a kötet értékéből, mely egyedüli célját, hogy hirt adjon az Erdélyben fejlődő irodalomról, teljes mértékben elérte.

ÉNEK A HALOTTI MASZKRÓL. (Megjelenik Fekete Tivadar versesköténye.) Fekete Tivadar nemcsak egyike a legragyogóbb tolu ujságíróknak, hanem a legélvezetesebb, legfranciásabb, legszellemesebb belletristáknak is Erdélyben. Nemrégiben két kötete jelent meg és aratott nagy sikert: a „Genovéva hercegnő“ és a „Szerelmes kert“. Előbbi kötete briliáns, szinte megvesztegető stílus-készséggel megírt, szellemes novelláinak gyűjteménye, a másik, a „Szerelmes kert“, a román költőkből való műfordításainak kötete. Ezek a műfordítások többek, mint műfordítások: magának Fekete Tivadarnak, a morbid színekkel ható főlényes művészettel ötvöző költőnek revalációi. Most hosszu éveken át megírt eredeti lyrai verseit rendezte sajtó alá Fekete Tivadar. A kötet, mely szenzációja lesz az erdélyi könyvpiacnak, „Ének a halotti maszkról“ a napokban hagyja el a sajtót. Részletes bírálatára vissza fogunk térni.

Dr. GOLDBERGER EDE

szakorvos, bőrgyógyászati rendelőjét
Cluj. Str. Saguna (Bartha Miklós u.)
5. sz. alá helyezte át.

gott a magas alak, rekedt hanghordozása öreg férfit sejtetett, aki buzgó imádságát végezte.

Félórát várakozás után végre a tizennyolc szakaszából álló áldóima lemorzsolása után az ájtatos férfi három lépést tett hátrafelé. Néhány pillanatig magába mélyülten állott ott, azután visszalépett előbbi helyére. Reb Slojme megriszálta a torkát.

Öreg, fehérszakállu, tisztos külsejű zsidó ember fordult feléje, akinek arcából jószág, homlokából egyenes jellem és becsület sugárzott.

— Megbízhatóbb embert emnél, — gondolta magában Reb Slojme — ha az egész várost is tüvé tesztem érte, nem találhatnék. Milyen igaz ember lehet az, aki déli időig imádkozik és fohászkozik!

És nyomban elhatározta, hogy ezt az öreg embert fogja megkérni pénze őrzésére. Odalépett hozzá, hogy elmondja neki kívánságát, mire az öreg ember újból imádkozni kezd és egy félórahosszat tartott, míg befejezte imáját.

— Solem alejchem! — üdvözölte szomorubágyadtan az ájtatos öreg a zarándokot, hová való ön és mit keres városunkban?

Slojme előadta kívánságát. Az öreg azonban vonakodott eleget tenni a kérésnek.

— Hogy gondolja azt, hogy én, aki egész nap el vagyok foglalva imával és a Talmud tanulásával, hogy én ilyen kicsinyes dolgokra adjam a fejem. Soha nem öríttem sem a magam, sem a más pénzét, mit értek én ezekhez az anyagi dolgokhoz!

(Folytatjuk)

Megvan a városunk!

Irta dr. Weissburg Chaim

Merész szó, amit címnek ide irtam. És ami a legfontosabb, ma már ehhez nem kell sem optimizmus, sem pessimizmus. A város megvan! Szászor egymásután le lehet írni ezt a pár szót, anélkül, hogy a blöffölés vádjával lehetne bennünket illetni. Nehéz, nagy dolog volt, amihez fogtunk: Erdély zsidóságával vinni keresztül ezt a nagy akciót. Egy zsidósággal, mely az összes zsidó néprészek között a leginformálatlanabb, a legnaivabb mindenben, ami Palesztinát illeti és amely zsidóságnak valótja gyenge, amely zsidóságnak éppen informálatlansága következtében horribilnak kellett, hogy feltűnjenek az árak, amiket tőlük követtünk. Van még egy ennél is nagyobb csoda: alig három hét alatt kellett eddig még ezen a területen hallatlan összeget leienként összehozni. És a pénz megvan, a pénz el lett küldve és már rendelkezési helyére is jutott. Ez a fizetési terminusunk volt a legsúlyosabb, mert ha ezt nem tartottuk volna be, minden, az ügyre fordított energia, fáradság, lelkesedés hiába lettek volna.

Ezen a terminuson túl vagyunk. Főbb veszély nem fenyeget bennünket. Most már objektív nyugodtsággal állapíthatjuk meg: városépítési akciónk sikerült, Cur-Sálom sorsa biztosítva van. Nem telik bele három év. és a Földközi-Tenger kék habjai mellett, a legszebb öblök, a legnagyobb jövőre hivatott kikötők egyikének partjain megkezdődik a második Tel-Aviv építése. Szé a Tel-Aviv a mi művünk lesz, erdélyi zsidók műve! Ma még be sem láthatjuk, hogy milyen szolgálatot tettünk ezzel mi, a kiszáradt ág, a zsidó ügynek.

Optimizmus kellett ehez a munkához. Optimizmus, határtalan optimizmus nemcsak a vezető, hanem az egyes résztvevők részéről is. És az optimizmus nem is jó szó ebben az esetben. Van ennél egy megfelelőbb szó: önbizalom! És ez az önbizalom megvolt és hogy megvolt, ez köszönhető annak a hét éves lan-kadatul munkának, amit a cionizmus ebben az országban végzett. Szolgáljon ez a tény elégtételül mindazoknak a derék katonáknak, kiknek munkaejét semmiféle akadály, semmiféle intrika ellankasztani nem volt képes. Mégis csak felemelő, nagyszerű valami, hogy az a program, melyet felállítottunk, nem kell eltérnünk tőle sem jobbra sem balra és hogy megvalósul, megvalósul! boszorkányosan rövid idő alatt. Nemcsak régen voltak csodák. Csodákat élünk még ma is napról-napra. Mert soha még a világtörténelem folyamán ilyen körülmények között és ilyen módon nép még nemzetét és otthonát fel nem építette. Voltak nehézségeink és lesznek nehézségeink a mi városunk alapításának, felépítésének munkálataival kapcsolatban. Ez másként el sem képzelhető. Jöttek és jönni fognak a kishitték, kik, mert saját kicsinyiségüknek fogva magukban nem bizhatnak, nem biznak a népenegriákban sem, mert a népet magukból kiindulva itélik meg. Jöttek és jönni fognak a természetükkel fogva minden akció, minden előrelépés ösztön-szerű ellenségei. Ezekkel szemben egyetlen egy fegyverünk volt: elnéztünk a fejünk fölött. Aminthogy, ha sikert akarunk elérni a jövőben is, szászor és ezerszer és megszámlálhatatlanszor el kel néznünk az ilyen emberek fejét fölött. Mert egy nemzet kétezer esztendő-táni felélesztése, egy hazának kétezer esztendő-s hazátlanság után való megteremtése gigászi munka, melyet elvégezni csak úgy tudunk, ha az uton, mely előttünk van, meg nem állunk, még egy pillanatra sem, bármilyen nagyok legyenek a kishitték, a haladástól ösztönyszerűen irtozók kísértései.

Fontos mértföldeket raktunk le az erdélyi zsidóság történelmében. És ez a mértföldök fontos az egyetemes zsidóság történelmében is. A mai időkben, amikor minden oldalról sötét árnyak tolnak horizontunk fölé, jogunk van egy pillanatra örülni, boldogaknak lenni, jogunk van, hogy saját magunkkal megelégedettek legyünk!

Vörös harcok Marokkóban

Páris, május 23. A francia csapatok és a rikkabilok között heves harcok fejlődtek ki. Különösen Ain-Aicha környékén tombol a harc. A rikkabilok súlyos vereségeket szenvednek. A francia csapatok helyzete kedvező.

Costa Foru visszavonult a Zelea Codreanu elleni tárgyalásról

(Turnu-Severin, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zelea Codreanu perének főtárgyalásán Paul Ilescu bejelentette, hogy a magánvád képviselői által bejelentett kártérítést

a vádlott hajlandó megfizetni, követeli azonban, hogy ennek megtörténte után a magánvád képviselői vonuljanak vissza, hogy a vádat egyedül az ügyész képviselje.

Az elnök a kifogást visszautasítja. Paul Ilescu és Sumuleanu védők a vád részéről beidézett tanuknak a védelem érdekében történt kihallgatását is kéri.

Spiri Dononeanu jasi törvényszéki elnök, aki az emlékezetes jasi tárgyalást vezette, elmondja, hogy

a tárgyalás folyamán nem volt semmi incidens Manciu és Zelea Codreanu között.

Ő hallotta a fegyverdörrenést s amikor ki-jött a tereméből, Manciu már vérben fekve talála. Nem tudja, hogy az ajtóban, illetve a terem kijáratánál volt-e valami a vádlott és Manciu között. Lucean Tetrescu diák Zelea Codreanu jellemét magasztalja. Sorescu mérnök lényegtelen vallomása után Dumbrava jasi ügyvéd elmondja, hogy Manciu prefektus a

gyilkosság napján inzultált több diákot. Zamfirescu rendőrségi tisztviselő a rendőrségnek a diákokkal tanúsított magatartását ismerteti. Vasile Rusu közrendőr elmondja, hogy a gyilkosság előtt nem sokkal, amikor éjjeli szolgálatot teljesített

Manciu lakása előtt egy diákcsoportot tartóztatott le.

Szerinte a diákok be akartak hatolni Manciu lakására. Vasiliu rendőrkomiszár elmondja, hogy Zelea Codreanu megmotozása alkalmával zsebében találták Manciu lakásának helyrajzát.

Több tanu kihallgatása után Costa Foru — a magánvád képviselője — a következő deklarációt olvassa fel:

Miután nem tudjuk elviselni a védelem részéről elhangzott támadásokat és le-kicsinylő kijelentéseket, kénytelenek vagyunk a tárgyalásról visszavonulni.

A tárgyalás este 8 órakor véget ért. A magánvád képviselője Manciu övegyével együtt tegnap el is utaztak Severinből. A vádbeszédek elhangzására valószínűleg hétfőn kerül sor. Előreláthatólag az ítéletet hétfőn éjjel fogják kihirdetni.

Vádak özöne Averescu tábornok ellen

Interpelláció a baldani vasuti katasztrófa ügyében. A tanszemélyzet ezentul rendszeren kapja fizetését

(Bucuresti-Bukarest, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara éjjeli ülésén Bratianu Vintila és Tancred Constantinescu vannak jelen a miniszterek közül.

A megnyitás után Tancred Constantinescu emelkedik szóásra, hogy válaszoljon a tegnapi ülésen elhangzott interpellációkra a Steaua Romana és a petróleumtelepek ügyében. Visszapillantást vetve a vállalat alapítására, megállapítja, hogy régebben magyar, később német kezébe kerültek a részvények. 1921-ben Averescu tábornok miniszterelnöksége idején a kormány megbízásából Oiceanu mérnök Berlinbe utazott, hogy a Deutsche Bankkal tárgyalásokat kezdjen a részvények átengedésére vonatkozólag. Oiceanu nem tudott eleget tenni megbízásának, mert Berlinbe érve, azt a tudomást szerezte, hogy a részvényeket időközben megvásárolta egy francia konzorcium. Később ehhez a konzorciumhoz az angolok is csatlakoztak. A kommercializálás útján a részvények 55 százaléka az állam kezébe kerültek. Az igazgatóságnak többsége szintén román. Ami a petróleumtelepekre vonatkozó megjegyzéseket illeti, igaz, hogy a telepeket kitermelésre öt társaságnak adták ki. Amikor a kormány ezt tette, szem előtt tartotta, hogy garanciaképes vállalatoknak adjon csak telepeket. Ezért tehát felelősség nem terheli a kormányt.

Befejezésül sajnálja, hogy az ellenzék nem érti meg a kormány jó intencióit és hogy a kormány fontos javaslatok keresztülvitelénél nélkülözni kénytelen az ellenzéki együttműködését.

Madgearu replikázik és kijelenti, hogy a részvények 55 százaléka nem az állam, hanem a liberálisok kezében van. Tancred Constantinescu tiltakozik, mire Madgearu azt mondja, hogy tegyük lehetővé, hogy a kamarában felolvashassa a Steaua Romana alapszabályait és a részvényesek névsorát.

Közben dr. Lupu észreveszi, hogy a liberális képviselők nincsenek jelen az ülésen és a Ház határozatképtelen. Nagy lármát csap az ellenzék s az elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Az oktató személyzet fizetése

A kamara ma délelőtti ülésén Orleanu elnököl. Agarbiceanu lelkész, a „Patria” főszerkesztője szóvá teszi, hogy Erdélyben nem fizetik pontosan a közoktatási személyzetet.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter válaszában kijelenti, hogy megtette az intézkedéseket arra vonatkozólag, hogy az efféle anomáliák véget érjenek és hogy a tanszemélyzet rendszeren kapja fizetését.

Agarbiceanu szóvá teszi beszéde során, hogy Gyulafehérváron a katonaság brutalizált öt diákot s amikor ezt egy ottani helyilap szóvá tette, tisztiek provokálták a lap szerkesztőjét.

Jacobescu parasztpárti a dolji csendőrség visszaéléseit teszi szóvá.

Cezar Spineanu a baldani vasuti szerencsétlenséggel kapcsolatosan interpellál. Kéri, hogy az ottani

vasuti személyzetet szigorúan büntessék meg, mert a szerencsétlenség áldozatainak elszállításáról csak a katasztrófa megtörténte után két nappal intézkedtek.

Averescu tábornok védekező beszéde

A napirend során Averescu személyes ügyben szólal fel: Reflektál az ellene elhangzott vádakra és visszapillantást vet az 1907. évi eseményekre és az akkori kormányból való kilépésére. Marghiloman akkori interpellációjának egyes szakaszait olvassa fel, amelyből kiviláglik, hogy ő szabályosan járt el. Ugyanezt tanúsítja Bratianu akkori kormányelnök hozzáintézett levele is. A hadügyminisztérium ellen akkor felmerült panaszok ügyében parlamenti vizsgálatot kért, de erre nem került sor, mert ő időközben kilépett a kormányból. Ferdinand király, aki akkor még trónörökös volt, külön elismeréssel nyilatkozott Averescu akkori hadügyminiszter ténykedéséről. Marghilomanról szólva kijelenti, hogy személyes barátság is fűzte hozzá, amit legjobban bizonyít az is, hogy Marghiloman halála előtt éppen fuziók tárgyalásokat folytatott vele. Marghiloman még abba is belement, hogy az egyesült pártnak Averescu legyen az elnöke. Az el-lenséges atmoszférát ellene Constantin Mille, az „Adeverul” volt igazgatója kreálta, aki minden alkalmat felhasznál arra, hogy támadásokat intézzen személye ellen.

Vádak a parasztlázadás idejéből

Jacobescu parasztpárti képviselő emlékeztetése idezi Averescunak, hogy 1907-ben 11.000 parasztot végeztetett ki.

Averescu hangsúlyozza, hogy akkor parasztlázadás volt és úgy a parasztok, mint a kormány részéről történtek vérengzések. (Nagy zaj.)

Mihalache: Nem Averescu a főbűnös, hanem Bratianu Jonel, akkori kormányelnök.

Averescu: A kormány véleményét képviseltem én is többek között abban az időben. (Ismét nagy zaj.)

Maniu is hozzá kíván szólni az üggyhöz, de Orleanu elnök megvonja tőle a szót.

Popoviciu Mihály Jorga nevében deklarációt olvas fel, amelyben a kamara a tegnapi ülésén Averescu részéről ellene elhangzott vádakra, Bratianu Jonelnek 1909 február 27-én mondott beszédével válaszol. Akkor ugyanis Bratianu Jonel a kamarában azt a kijelentést tette Marghiloman interpellációjára, hogy a közigazgatás terén tényleg tapasztalt visszaéléseket, hogy megtette a szükséges intézkedéseket azok eliminálására. Mihály Popovics, aki kijelenti, hogy Jorga Temesváron van és azért beszél ő a professzor helyett, Averescu védekezésének módját hipokrizisnek mondja. A tábornok ugyanazzal a hidegvérrel védekezik itt a kamarában — mondja Popovics, — mint amilyen hidegen belement abba a a külön béketárgyalások alkalmával, hogy Dobrudzsát és a Kárpátokat lecsatolják Románia területéről.

Popovics a kijelentését nagy tumultus fogadja,

ugy hogy az elnök kénytelen az ülést berekeszteni. Megnyitás után áttérnek a közigazgatási javaslat tárgyalására.

Gradisteanu hibáztatja, hogy a javaslat előkészítése miatt nem vették figyelembe a csatlót területek érdekeit.

A Lómáan Akkó közleményei

1. Tegnap közleményünkhöz kiegészítést közöljük, hogy az egyes jegyzők meghatalmazásukat csak annak a nevére állíthatják ki, ki a csoport jegyzőinek többsége által delegátusnak megválasztott és mint ilyen a gyűlésen részt is vesz. Más névre kiállított meghatalmazások érvénytelenek.

2. Az utóbbi időkben az Uj Keletben számos apróhirdetés jelent meg, melyek Cur-Sálomban létesítendő vállalatokra igyekeznek érdekcsoportokat összehozni. Nekünk semmi kifogásunk nem lehet az ilyen akciókkal szemben, sőt örömmel üdvözljük azokat. Meg kell azonban fejeznünk, hogy számos olyan vállalkozás lesz a felépítendő városban, mely magának a városnak a jogkörébe esik, illetőleg annak létesítése a leendő város koncessziójától függ. Felkérjük tehát jegyzőinket, hogy a jövőben, ha bármilyen, Cur-Sálommal kapcsolatos akciót indítanak meg, előzőleg az ügyet velünk megbeszéljék.

A Lómáan Akkó ügyvezetősége.

A Palesztinahivatal felhívása chaluckiképzés ügyében

Az Erdélyi Központi Palesztina-bizottság elhatározta, hogy a kolozsvári chaluctelepen még két fiatalembert, 2 leányt és 5 fiut fog elhelyezni. A kolozsvári chaluctelep, amelyről dr. Silberbusch, a romániai palesztinahivatalok legfőbb vezetője, pár nap előtt legteljesebb elismeréssel számolt be az Uj Kelet hasábjain, az első ilyenfajta intézmény Erdélyben, melynek sikerült igazi chalucokat kiképezni és Erdélyben is megvalósítani az új zsidó embertípust, mely csendben, de végső elszántsággal felkészül arra, hogy képes legyen Palesztina földjét megművelni és keze munkájával birtokba venni. A telep, melyen eddig 3 fiu és 4 leány dolgozik, egy hétholdas terület, melyen egy elsőrangú német szakember vezetése mellett intenzív konyhakertészetet üznek bolgárrendszerű mesterséges öntözés mellett.

Felhívjuk azon zsidó ifjakat és leányokat, akik chaluckiképzésben résztvenni óhajtanak, hogy tömegesen jelentkezzenek hivatalunknál. A legalkalmasabb életkor 17-től 26-ig. A kiképzés két évig tart. Ezen idő alatt a résztvevők a telepen laktak. A munka nehéz és fáradtságos. A lakás és ellátás egészséges, de nagyon egyszerű. A chaluckiképzés a cionista munka azon része, ahol már nem elég a pusztán lelkesedés, ahol minden frázis megszűnik és megkezdődik a nehéz megvalósító munka. Csak azok jelentkezzenek, akik ezekkel tisztában vannak, akik igényeikről le tudnak mondani és erősnek érzik magukat ahhoz, hogy szeretettel, jó kedvvel és kitartó munkafegyellemmel végezzék nehéz munkájukat.

Mivel az ültetési munkálatok a telepen két hét alatt befejeződnek és fontos, hogy ezen munkában is résztvegyen az új csoport, a jelentkezéseket már e hó 28-án lezárjuk. Jelentkezni a kolozsvári Palesztinahivatalban (Calea Regele Ferdinand 48.) lehet minden délelőtt 12-1-ig, lehetőleg személyesen. Azok a jelentkezők, akiket a mostani létszám betelte után a központi Palesztinabizottság alkalmasoknak talál, egy másik később felállítandó helyre lesznek előjegyezve.

Cluj-Kolozsvár, 1925. május hó 22-én

Az Erdélyrészi Központi Palesztinahivatal

Gyomorbélváronál, főlfuvódásnál, főlbőfögésnél, étvágytalanságnál 1-2 pohár természetes „Ferencz József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztés útjait. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a betegek a Ferencz József-víz nagy szívesen isszák és általánosan dicsérik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

3

Minden idegen honosságú alkalmazott e hó végéig tartozik iratait leadni a szigurancánál

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek adott hirt az Uj Kelet arról, hogy a belügyminiszter rendeletet adott ki az idegen szakmunkások és állampolgárok tartózkodási engedélyének felülvizsgálására. Ebben a kérdésben dr. Bianu vezérfelügyelő a következőkben volt szíves munkatársunkat tájékoztatni:

— A rendelet nem vonatkozik kizárólag a munkásokra. Lényege az az új rendelkezésnek, hogy minden idegen állampolgár köteles tartózkodási engedélyét felülvizsgálás, illetve meghosszabbítás végett benyújtani ahhoz a szigurancához, amelynek hatáskörébe tartozik. A tartózkodási engedélyek felülvizsgálásánál csak azoknak hosszabbítja meg az itt tartózkodását, akiket megfelelő román állampolgárságu egyénekkel nem pótolhatnak. A betérjesztett tartózkodási engedélyhez, illetve a meghosszabbítás kérvényezéséhez csatolni kell az utlevelet és az alkalmazás pontos körülírását. Ipari és kereskedelmi vállalatok együttesen kötelesek

betérjeszteni idegen munkásaik névsorát és okmányait az illetékes szigurancánál. A kérvényeket május 31-ig kell benyújtani. A bizottság június 10-én ül össze s rövidesen meghozza döntését. A kérvényezők igazolványokat kapnak arról, hogy eleget tettek a rendelkezésnek s ez az igazolvány helyettesíti tartózkodási engedélyüket addig is, amíg döntenek sorsuk felett. A bizottság olyan irányban vizsgálja felül a kérvényeket, hogy a kérvényező itt tartózkodása feltétlenül szükséges-e? Ha igen, úgy egyévre meghosszabbítja tartózkodási engedélyüket. Akiknek kérvényét elutasítja a bizottság, az köteles azonnal elhagyni az ország területét. Kivételes esetekben azonban ezek is nyerhetnek 3-6 hónap tartamára tartózkodási engedélyt. A jelentkezés elmulasztása azonnali kitoloncolást von maga után. A vállalatok pedig, amennyiben nem térjesztik be idegen munkásaik jelzett okmányait, többé nem alkalmazhatnak idegen állampolgárt semmiféle minőségben.

A demokraták vezetnek a budapesti fővárosi választásokon

Nem történt semmiféle rendezavarás. Wolff nyilatkozik a választási eredményekről

(Budapest, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti fővárosi választások, melyek elé az egész magyar politikai élet feszült várakozással nézett, ma megkezdődtek. Tudvalevő, hogy a főváros bizottságaiban a kurzus beköszöntése óta az ébredők és fajvédők expozitúrái ültek benn főlényes többségben. Mindenki tudja, hogy ez nem volt természetes állapot, mert a főváros polgárságának túlnyomó része ma is visszavágja azt a rezsimet, mely a demokraták uralma alatt Budapestet nyugateurópai értelemben vett mintavárosá fejlesztette. A fajvédők és demokraták természetesen minden erejük megfeszítésével készültek erre a választásra. Az eddigi jelentések szerint a demokraták, ha nem is vitták vissza teljesen régi pozícióikat, ha nem is szereztek abszolút többséget, mégis — úgy látszik — jelentékenyen megerősödé kerülnek ki az erőközdelemből.

A választások eddigi eredményei szerint, mely még változhat, a demokratikus blokk 128, a fajvédő Wolff-párt 91, a Ripka-párt 23, a Sándor Pál és Ugron-frakció 8 mandátumot kapott.

Eddig tehát összesen 250 mandátum sorsa ismeretes. Ezekben a mandátumokon kívül 21 kinevezett, 65 hivatalból kiküldött városi bizottsági tag (városatyá) kerül be a főváros parlamentjébe. A választások a legnagyobb rendben és nyugalomban folynak.

Wolff Károly a választás eredményét átlátszó

Mégis most kerül tárgyalásra a választójogi javaslat?

Bukarest, május 23. A szenátus tegnap nem tartott ülést és ebből a parlament folyosóján azt a következtetést vonták le, hogy a szenátorok a bizottságokban dolgoznak a választójogi javaslaton. Azt híresztelték, hogy a kormány meglepetést akar csinálni és még a napokban a szenátus elé terjeszti a javaslatot. Ezzel a hírrel kapcsolatban illetékes helyen kijelentették, hogy véglegesen elhatározott dolog, hogy a választójogi javaslatot rendkívüli ülésnek fogja letárgyalni, melyet szeptemberben fognak összehívni. A szenátus mai ülésén az igazságszolgáltatásra vonatkozó törvény módosítására terjesztenek be javaslatot.

Megkezdtek az utlevél-panama főtárgyalását

Bukarest, május 23. (Rapid.) Ma délután 3 órakor megkezdtek az utlevél-panama főtárgyalását. Stefanescu Dreganesti őrnagy azzal védekezett, hogy jóhiszeműen lépett összeköttetésbe Filipovicossal. Dimitru komiszar kijelenti, hogy sohasem fogadott el vesztegetési pénzeket. Stoiescu szigurancigazgató azzal védekezik, hogy amit tett, mindent Franasovici rendelkezése alapján cselekedett. A tárgyaláson óriási közönség jelent meg. A vádlottak kijelentéseiből és abból a tényből, hogy a tárgyalást június 20-ra halasztották el, azt következtetik, hogy az egész ügy elsimítás előtt áll.

és tendenciózus beszéddel igyekszik enyhíteni és azt állítja, hogy a fővárosi bizottságban az ő pártja lesz a legerősebb. Ezt a kijelentést azzal támasztja alá, hogy az a kilencvenegy tag, aki pártjához szegődött, egyforma világnézeti alapon áll, ezzel szemben a demokrata-blokk hívei között különféle világnézeti polgárok, demokraták, szociáldemokraták, függetlenségek, Kossuthpártiak és pártönkivüliek foglalnak helyet. Megvédte a demokrata blokk tagjait azzal is, hogy sokan közülük nem ismerik el a magántulajdont. Látszólagos meglepedését nyilvánította afölött is, hogy a fővárosi bizottság többségi pártja keresztény eszméktől van áthatva. Egyben annak a reményének adott kifejezést, hogy a demokrata-blokk a közgyűlések vitái során szét fog hullani.

Mondanunk sem kell, hogy Wolff beszéde, amellyel a csufos vereség után önmagát akarja áztatni, semmiben sem gyengíti a magyar demokratikus haladás kilátásait.

A választás során mandátumhoz jutottak többek között Szilágyi Lajos, Fényes László, Bárony István, Posta Sándor világbajnok, Vásonyi Vilmos, Bródy Ernő, Nagy Vincze, Vanczák János, Peidl Gyula, Györki Imre, Pakots József, továbbá a jobboldalon Bénérd Ágoston, Kiss Menyhért, Ernszt Sándor, Friedrich István, Homonnay Tivadar, Csilléry, Milotay és Eckhardt.

— Diplomáciai bonyodalom két bankár kiadatása körül. Budapestről jelentik: Most tartották a Weisz Emil és Fia bankcég csődügyében az első tárgyalást, melyen a hitelezők azt a kérést terjesztették elő, hogy Weisz Emil és veje, Ószi Gyula szökésben lévő cégfonókkal ellen kibocsátott elfogatóparancsot vonják vissza és ezzel tegyék lehetővé a csődbe jutott bankárok személyes közreműködését. Ezen tárgyaláson derült ki, hogy Weisz Emil és Ószi Gyulát a párisi rendőrség már egyszer letartóztatta, de kiadatásuk körül nehézségek merültek fel. Franciaország ugyanis csak úgy volt hajlandó kiadni Weisz Emil és Ószi Gyulát, ha Németország előzetesen dönt arról, hogy területén keresztülengedi őket. A németek viszont amellet kardoskodtak, hogy Franciaországnak függetlenül és előzetesen kell döntenie, nem pedig Németország számára direktívákat adni és feltételeket szabni. Közben letelt a kiadási fogság ideje, a két bankár kiszabadult s most páholyból nézik itthon hagyott hitelezőik vergődését. A hitelezők végül Orbán József törvényszéki bíró azon felvilágosításának hatása alatt, hogy az elfogatóparancs visszavonása még nem mentesíti a bankárokat, egyhangulag a visszavonás mellett nyilatkoztak. A csődtárgyalást ezért halasztották a vizsgálóbíró döntéséig.

* Oradea-Maren hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zeigmond. (Ezredévi emlék-tár) Paroul Eminescu 2. sz. (Ernyőüzlet).

* Kérjen Purgot eredeti dobozban. (2)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Ugy kellene mostan, hogy valahány megnyilatkozása lehet a zsidó népnek, betű és élőszó, tett és gondolat: mindegyikéből a fájó, a sohasem felejtő hála sugározzon napkelet felé és a szeretet meleg glóriájával vegye körül az első zsidó kormányzót. Sir Herbert Samuel megvált a kormányzói méltóságától. Mondják, hogy azért kellett magas tisztjét átadni, azt a helyet, amelyre a zsidó nép bizalma állította, mert nem tudott és nem akart

Vasárnap

5685 Szivan 1.
Ujhold.
1925 május 24

Hétfő

5685 Szivan 2.
1925 május 25.

eléggye erélyes lenni az arabokkal szemben. Azokkal az arabokkal szemben, akik ellentétlenségükkel meg akarják, meg szeretnék akadályozni a zsidó állam kiépülését. Mondják, hogy az új kormányzó azzal a küldetéssel jön, amelyet Samuel kormányzó nem akart, vagy nem tudott betölteni: az erős kéz politikájával a jogtalan arab aspirációk ellen. Mondják és nekünk zsidóknak örülni kellene ennek. És mégis, a szeretet és a fájdalom érzésével veszünk búcsút a mi kormányzónktól. Lehet, hogy valóban gyöngye volt, de mégis: első kormányzónk volt, az első zsidó kormányzó kétezer év óta, a mi kormányzónk. Magas, államfői méltóságokat töltöttek be már más zsidók is. Még nem is olyan régen India alkirálya is egy zsidó volt. De India alkirálya csak egy kormányzó zsidó volt. Samuel több volt ennél nekünk: ő a zsidó kormányzó volt. És a romantikus márnokak milyen muzsikáló áradata lüktetett, zúgott keresztül a vérünkön, amikor híre érkezett, hogy az első zsidó kormányzó elfoglalta hivatalát. Nem lehet azt szavakban kifejezni. Csak aki megtudja érezni ebben a szóban „zsidó kormányzó“ mennyi romantikus álmodozásnak hihetetlenül ható megjelölése kacagott, dalolt a zsidó szívekbe, csak az tudja megérteni, hogy mi volt és mi marad nekünk örökre Samuel kormányzónk. És talán ez, az ő helyének tökéletes megjelölése a zsidó nemzet történetében: a megtelejesült álom, a megkoronázott romantika. Egy darab ragyogó romantika az ő öttestendős működése, és az ő zsidó lelkének romantikája volt az is, hogy vállalkozott erre a súlyos tisztségre. Romantika volt az, hogy ő, a nagyszülő angol politikus, miniszterviselt államférfi, dúsgazdag ember, elhagyta pozícióját, politikai eredményeit és a jövő eshetőségeit csak azért, hogy az épülő zsidóország kormányzója legyen és olyan tisztséget töltsön be, amely politikai eredményeket nem teremhet, de sokszor az élet veszélyeztetésével is járt. Csak azért, hogy Zsidóország első kormányzója zsidó legyen és ezzel is erőt és bizalmat öntsön a zsidó népbe. Mennyi hála, mennyi szeretet sugárzott milliók lelkéből feléje akkor, ezért a romantikus tettéért. Hogyan álmodoztuk, hogyan szőttük már a jövőt tovább, mi, álmokkal soha jól nem lakók, hogyan láttuk már ennek a romaniikus tervnek gyönyörű megkoronázását ötven év múlva... Király? Király. Vagy elnök. Mindegy, de Samuel és mindig csak ő, és utána a fia, az unokája időtlen-időig, a zsidó állam feje, ő, Samuel, a mi kormányzónk. De ha szeretet és hála fogadta, amikor jött, szeretet és hála sugározza körül, amikor megy. Mert ha mostan megy és ha igazán azért megy, mert gyöngye volt, mert nem tudott erős lenni, — ne felejtjük, hogy ez a gyöngesége ugyanabból a romantikából fakadt, amely a kormányzói tisztség elfogadására készítette. Oh, könnyű dolog erősnek lenni, keménykezűnek lenni akkor, amikor mások, idegenek érdekében tesszük ezt. De nehéz dolog akkor, amikor a magunk érdekében kell sikraszállani és kegyetlennek lenni. A romantikus lélek örök megnyilatkozása ez. A zsidó Samuel nem tudott kemény lenni az arab aspirációk ellen, mert hiszen a

zsidók érdekében kellett volna ennek lennie — és ő is zsidó volt. Ugy érezte, hogy kötelessége objektívnek lenni, nem: elnézőnek, engedékenynek lenni, a saját népe rovására — mert hiszen ő is zsidó. A maga ügyében és a más lehetőség tudatában is visszavonulni, nem megtorolni: a romantikusok gesztusa ez. Majd mostan, az új kormányzó, aki nem zsidó, ő már nem fogja ősmerni ezt a romantikát, ő idegen, ő minden scrupulus nélkül hozza és alkalmazza majd az arabok ellen az erős kéz politikáját. Mondják, hogy így lesz. És ha igen: nekünk csak örülni kell ennek. És mégis: a hála soha ki nem hunyó, soha el nem halványuló érzésével búcsúzunk a mi első kormányzónktól. És mondjuk mi is a prófétával: „Megemlékezem néked ifjuságod szeretetéről... amikor jöttél hozzám a pusztába, olyan földre, amely még nem is volt bevetve...“ És ami megnyilatkozása csak lehet zsidó szívnek: betű és élőszó, tett és gondolat, fájó, sohasem felejtő szeretetünket sugározza felé, ő felé, aki volt és aki marad nekünk örökre, a mi álmodozásunk első megkoronázása, a zsidó kormányzó, a mi Samuel kormányzónk. g. j.

— **A csikszeredai „Aviva Hatikva leánycsoport kulturdelutánja.** A nemrégiben alakult csikszeredai „Aviva-Hatikva“ leánycsoport május 17-én tartotta bemutatkozó kulturdelutánját a következőkkel: Prológ, tartotta dr. Klein Vilmos, a sepi-szentgyörgyi Irvia csoport vezetője, aki lendületes beszédében mutatott rá a cionizmus lényegére. Nagler Magduska kedvesen előadott román szavaltat után a „Nagyányok“ című triológ következett, melyet Klermann Zsenike, Sonnensieb Olga és Mayer Bella adtak elő nagy sikerrel. Gruber Rebeka Jehuda Halevyt méltatta nagy felkészültséggel, Brüller Eszter Zsidó öröm című verset szavaltat átérzéssel. A „Férjhez menjek-e?“ című monológ pedig Popper Mirjam adta elő nagy sikerrel. Giszkalay Jánostól „Messiás Heroldja“ című verset szavaltat Salamon Noémi nagy hatással. Grossberg Manó szép és lelkesítő beszéde után a Hatikva eléneklésével ért véget az úgy anyagilag, mint erkölcsileg sikertű kulturdelután. A tiszta jövedelem a KKL. javára lesz fordítva.

— **Körösladányi előadása az ujságíróklubban.** Az ujságíró-klub vezetősége ezúton értesíti tagjait, hogy holnap, vasárnap este 9 órai kezdettel a klub helyiségében előadást tart Körösladányi, az ismert hipnotizőr.

— **A külföld is érdeklődik a Lömáan Akkó-akció iránt.** A Lömáan Akkó-akció vezetőjéhez ma igen érdekes tartalmu levél érkezett — Bhdapestről. Egy magyarországi közismert nagy iparvállalat igazgatósága fordult a vezetőséghez azzal a kéréssel, hogy részére ötven dunam földet a külső zónákban átengedjenek, amely területen a vállalat 300.000 font sterling alaptőkével hatalmas gyárat akar építeni. Az ügy e pillanatban még olyan stádiumban van, hogy bővebb részleteket nem közölhetünk, de a váradi Akkó-gyűlésen előreláthatólag nyilvánosságra kerül a terv minden részletével.

— **A chaszid bünhődése.** Lapunk mai számában hosszabb lélegzetű elbeszélést kezdünk meg Izsák Albert tollából. A szerző, az Uj Kelet tisztségviselője, nem ismeretlen Erdély zsidó közönsége előtt. Néhány év előtt egy kis zsidó regényét ko-bozták el a hatóságok, mert lázítást fedeztek föl benne. Izsák Albertnek törvény elé kellett állania, ahol kisebb szabadságbüntetést mértek rá, de felebezés útján büntetését elengedték. Akkoriban méltattuk kis könyvét, amelyet most követ ez a közvetlenül, megleghangon elmondott kis története, amelyet egy palesztinai utas előadása nyomán írt meg élénken, friss színekkel. Igazi zsidó hang csendül meg benne, mintha a „klauz“ félhomályában hal-lanánk egy hívő, istenfélő ember ajkáról. Izsák Albertnek ez írásából formai tekintetben és tartalmi kimélyültségben is haladást látunk és remél-jük, hogy gazdag és színes mesemondó talentuma még sok szépet fog kitermelni a zsidó elbeszélő irodalom javára.

* **Máriavölgy-fürdő** (Szatmár.) Subalpin klíma, pormentes levegő. Javallat: légzőszervi megbetegedéseknél (csucshurut), vérszegénységnek. Természetes, szénasavas alkális források Korányi tud. szerint gyomor, bél, epebántalmaknál Karls-baddal egyenértékűek. Kitűnő diétikus מרר מרר konyha. Teljes napi panzió kb. 200 lej. Felvilágo-sítást ad: Dr. Köhn-patika Cluj, Piata Unirii és a fürdőigazgatóság.

— **Akinek hasznót hajtott az Egyedi-gyilkosság.** Budapestről jelentik: Egy előkelő Kristóf-teri divatárus cég feljelentést tett a rendőrségen egy 50 év körüli ismeretlen nő ellen, aki a céget vakmerő módon becsapta. Mult év őszén ugyanis, amikor az ismeretes Egyedi-gyilkosság történt, a hölgy beállított az üzletbe és mint a meggyilkolt Egyedi Artur leánya mutatkozott be. Elmondta, hogy apja hirtelen halála miatt nagyobb örökséghez jutott, de momentán még nincs pénze. A cég kész-örömmel ajánlott hitelt és a nő több alkalommal összesen 50 millió értékű árut vásárolt. Mikor hónapok után sem fizetett, a cég prezentálta a számlát Egyedi Artur leányának s tőle tudta meg, hogy az ismeretlen nő közönséges szélhámos. A rendőrség a csalót Tremkó Béláné fehérenemű var-rónő személyében letartóztatta.

— **Megőrült, mert kilakoltatták.** Buda-pestről jelentik: Varga Jánosné negyvennyolc éves házmesternő az Üllői-ut 63. számú házban volt alkalmazva. Néhány hete a háztulajdonos részvénytársaság felmondott neki és ki is lakoltatta. A viceházmesternő a lépcsőházban húzódott meg és ott lakott. Kedden délután az asszony dühöngeni kezdett. Sirt, nevetett, tört, zuzott mindent. Bevitték a főkapitányságra, ahol a rendőrorvos megállapította, hogy Vargáné ön- és közveszélyes örült. Az angyalföldi tébolydába szállították.

— **Eljegyzés.** Singer Baby és Hochstädt Dezső Dej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Akik eladják hazájukat.** Newyorkból ír-ják: Labrador félszigetének északi és keleti része nem tartozik a kanadai dominiumhoz, hanem Uj-Fundlandhoz. Uj-Fundland most elha-tározta, hogy ezt a birtokrészt eladja Kanadá-nak. Harmincmillió dollárt kért, de a kanadaiak ezt az összeget túlságosan magasnak tartották, mivel a kérdéses terület terméketlen pusztaság. Most már Uj-Fundland leengedte a követelését tizenötmillióra. A kanadaiak egyelőre ezt is soknak tartják, a tárgyalások azonban folynak.

— **Ellopták II. Rákóczi Ferenc okmányait.** Prágából jelentik: A bécsi rendőrség révén Munkács városánál szenzációs okmányokra jöttek rá. A bécsi rendőrkapitányság sürgönyben kérdezte meg a munkácsi városi hatóságtól, nem hiányoznak-e a levéltárból régi, értékes okiratok és levelek, mert Zatlukál Elemér nevű fiatalember Munkácsra vonatkozó régi iratokat kínál eladásra. A táviratra a munkácsi rendőrség azonnal kihallgatta Zatlukál apját, aki díjnak a munkácsi levéltárból. Ez nyom-ban beismerete, hogy feltörte a város legértékesebb régi okmányokat tartalmazó okiratszekrényét, tartal-mának egy részét kilopta és Bécsben lakó fiának küldötte el értékesítésre. A fiatal Zatlukál állítólag már eladott ezer dollárra valót az értékes munkácsi okmányokból. Legutóbbi levelet irt apjának, hogy okmányokat küldjön neki, amelyeken Habsburgok-nak vagy tábornokainak aláírása szerepel. Nemré-giben I. Ferdinand, továbbá II. Rákóczi Ferenc ál-tal aláírt okmányokat kínált eladásra. A munkácsi rendőrség értesítésére a bécsi főkapitányság a fiatal Zatlukált letartóztatta, apját pedig Munkácsra he-lyezték őrizetbe.

— **Hindenburg új háborura készül.** Lá-zas izgalmat váltott ki az az Európaszerte el-terjedt hír, hogy Németország elnöke új világ-háborura készül. Hindenburg háboruja elsősor-ban Románia ellen irányul, mert nem tudja elviselni azt a gondolatot, hogy egyedül a Rózsá Royal-drogériában (főter 26.) kapható a „Bijou“ kivonat, melyből egy kis üveg ele-gendő ahhoz, hogy a legnagyobb Lorigan, Pongore, Quelques, Fleur, Chyjure, ibolya- és orgona-illatu kölnit lehet készíteni, s a mely-ből egy liter még 90 lejbe sem kerül.

* **Értesítés.** Tisztelettel értesítem t. vevőimet, hogy eddigi közös cégemből Dávid és Nagy (Boc-skay-tér 10.) kiváltam és szabóságomat Calea Regele Ferdinand 32. szám alá helyeztem át. Kérem to-vábbi szives párfogásukat. **Aron Dávid**

* **Ne féljen! Hyperol-lal készítsen szá-jvizét, megvédi fertőző betegségektől, torok-fájástól.** Kapható minden gyógyszerárban és dro-guériában.

* **Létérdeke minden hitelezőnek,** hogy mielőtt kihitelezést eszközölne, egy pontos információ birtokában legyen. A **Gyáripár Hiteludósító** Románia és az utódállamok legnagyobb információs irodája gyors, precíz, megbízható és lelkiismeretes tudósítást nyújt a világ bármelyik államából. Okvet-len kérjen egy próba-tudósítást. **Gyáripár Hitel-tudósító Temesvár, Postafiók 34.**

KÖZGAZDASÁG

Miért nem indulhat meg a Jelzáloghitelüzlet

Egy bankvezér nyilatkozata a pénzpiao helyzetéről

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi időben egyre gyakrabban hangzottak el nyilatkozatok arról, hogy a román pénzpiacon lényegesen enyhült a helyzet és a pénzsűke, amely még röviddel ezelőtt olyan nyomasztólag hatott a gazdasági életre, nemcsak hogy engedett merevségéből, hanem teljesen szűnőfélben van. Az általános pénzügyi helyzetről beszélgetést folytattunk az egyik tekintélyes kolozsvári pénzügyes vezetőjével, aki a helyzetet a következőkben világította meg:

Mindenekelőtt arról érdeklődtünk, hogy a kihitelezések terén állott-e be lényegesebb javulás. Informátorunk kijelentette, hogy ezen a téren, mintegy három hónap óta, valóban lényegesen javult a helyzet, mert az egyre emelkedő betétek lehetővé teszik, hogy a hitelügyeket nagymértékben kielégítsék. Természetesen a kihitelezéseknél még mindig meglehetősen elővigyázattal járnak el a bankok és itt az általános elv az, hogy csak abszolút biztos helyre történjen a kihelyezés. A betéti kamatokat a nagyobb pénzügyesek csökkentették és ezzel egyidejűleg leszállították a kihitelezett összegek utáni kamatokat is. A nagyobb pénzügyesek a rendes folyószámla-tartozásokért jelenleg 18-20 százalékos kamatot számítanak fel, de a közép- és kis-pénzügyesek tekintettel arra, hogy ők a betétek után nagyobb kamatokat fizetnek az általuk kihelyezett összegek után, természetesen ugyancsak nagyobb kamatokat számítanak.

Ezután arról érdeklődtünk, van-e kilátás arra, hogy az olyan régen nélkülözött jelzáloghitelek folyósítása megkezdődjön?

— Ezen a téren — mondotta informátorunk — egyáltalában nincs kilátás arra, hogy a közeljövőben helyzetváltozás következzen be. Bár a pénzpiacon enyhült a helyzet, ez azonban nem jelenti azt, hogy a bankok olyan pénzfölöslegek fölértelenedjenek, amelyeknek hosszabb időre való kihelyezése szükségesnek mutatkozna. A pénzsűke enyhülése most még csak azt jelenti, hogy nagyobb fennakadások nélkül ki lehet elégíteni az ipar és kereskedelem által támasztott hitelkérdéseket, márpedig, hogy az amortizációs hitelekre áttérjünk, ahhoz a jelenlegi pénzkészleteknél jóval nagyobb készletekre volna szükség. Egy másik, az elsónél is nagyobb akadálya az amortizációs hitelfolyósítások megkezdésének az, hogy a lej árfolyama még nem stabilizálódott, amint azt a zürichi folyton hullámzó jegyzések is mutatják. Privát-pénzügyesek tehát amortizációs kölcsönök kihelyezésével egyáltalában nem foglalkoznak.

A regátban a bukaresti és jasi Creditul Funciar Urban foglalkoznak ilyen hitelek folyósításával, de csak nagyon kis mértékben és kizárólag Orománia területén. Kivételes esetekben a nagyszebeni Bodenkreditanstalt és a nagyszebeni Általános Takarékpénztár folyósítanak még kisebb összegű amortizációs kölcsönöket.

Kommercializálják a megyesi földgázát. Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy a megyesi földgázát szintén kommercializálni fogja. A vállalat neve Societe Nationale Romana pentru Gazul Metan. Külön bizottság fogja megállapítani, hogy az eddigi birtokos milyen kártérítést kapjon.

Cáfolták a washingtoni jegyzék híréit. Bukarestből jelentik: Az egyik fővárosi lap tegnap azt a hírt közölte, hogy a kormány újabb erélyes jegyzéket kapott Washingtonból, amelyben az Egyesült Államok kormánya azt a felszólítást intézte Romániához, hogy haladéktalanul, ha kisebb részletekben is, tegyen eleget Amerikával szemben fennálló adósságának törlesztésére. A kormány hivatalos kommunikéban a hírt a legkategorikusabban megcáfoltja.

Megállapították a román fűrdőhelyek maximális árát. Bukarestből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium kebelében működő ármegállapító bizottság tegnapi ülésén megállapította a román fűrdő- és üdülőhelyeken életbeléptetendő maximális árakat. Az új árak mintegy 15-20 százalékkal magasabbak a tavalyi áraknál. Az állami tisztviselők és nyugdíjasok 30 százalékos kedvezményben részesülnek.

Leszállítják a gyümölcs szállítási díját. Bukarestből jelentik: A központi szállítási bizottság azzal a tervvel foglalkozik, hogy a zöldség és gyümölcsfélék szállítási díját leszállítsa.

Kedvezmények a kisenevi mintavásárra utazóknak. Augusztus 15. és szeptember 30-ika között tartják meg az idén a kisenevi nemzetközi mintavásárt. A mintavásár nagyarányúnak ígérkezik és sikerét azzal is biztosítani akarják, hogy a mintavásárra utazóknak 75 százalékos vasuti kedvezményt nyújtanak, az áruszállításnál pedig 50 százalékos fuvardíjkedvezményt. A vásár iránt érdeklődők bővebb felvilágosítást dr. Kiss Bélánál, a Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara titkáránál nyerhetnek.

Emelik a sör árát. Röviden közöltük már, hogy az erdélyi és bánáti sörgyárosok között tárgyalások indultak a felbomlott sörkartell újbóli megalakítása iránt. A tárgyalások nem vezettek még eredményre, azonban máris egységes megállapodásra jutottak arra vonatkozólag, hogy a jelenlegi sörárakat már a közeli napokban lényegesen felemeljék.

Bomlás a Likörgyárosok Szövetségében. A nemrégiben megalakult Erdélyi és Bánáti Likörgyárosok Szövetsége, ugylátszik, bomlásnak indul. Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint a nagy és kis likörgyárosok között ellentétek merültek fel az egészségügyi törvényben foglalt rendelkezések mikénti végrehajtásával kapcsolatban, valamint az új szesz törvényjavaslat elleni állásfoglalás miatt. Az ellentétek annyira kielezödtek, hogy a nagyobb likörgyárosok rövidesen kiválnak a szövetség kötelékéből és meg fogják alakítani a Bukarestben székelő Autorizált Likörgyárosok Szövetségét.

Román-osztrák háboru előtti adósságok rendezése. Bukarestből jelentik: Az osztrák kormánytól jegyzék érkezett, amelyben a háboru előtti adósságok rendezésére tesz javaslatot. A jegyzék azonkívül ajánlatot tesz arra is, hogy a reciprocitás elve alapján szabadítsák fel az alattvalók letétjeit.

TŐZSDE

Május 23-án

A lej: Zürichben 241.75, Párisban 915, Budapestben 335.

Kolozsvár. A mai napon szilárd volt a devizapiac. Élénk kereslet az összes devizák iránt. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.20—30.40, Prága 6.36—6.40, Budapest 330—332, Páris 11.10—11.25, Zürich 41.70—41.85, Newyork 214.00—215.00, London 1048—1052, Milánó 8.80—8.90.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 123.12—123.00, Amsterdam 207.90—207.80, Newyork 517.00—517.00, London 2513.50—2513.50, Páris 2645.00—2645.00, Milánó 2000.90—2000.90, Prága 1582.50—1580.50, Budapest 72.75—72.70, Belgrád 848.75—845.00, Bukarest 241.75—241.75, Varsó —, Bécs 72.80—72.80.

Bukarest. Devizák: Páris 11.25, Berlin —, London 10.52, Newyork 215.00, Milánó 8.65, Zürich 41.65, Bécs 30.50, Prága 6.38.

Bukarest. Valuták: Napoleon 805, német márka 52.00, leva 1.45, török lira 115, font sterling 1055, francia frank 11.20, svájci frank 42.00, olasz lira 8.80, drachma 4.00, dinár 345.00, dollár 217.00, lengyel forint 41.00, osztrák shilling 30.60, magyar korona 30.60, cseh korona 6.34 belga frank 10.70.

Figyelem!
Nem reklám!

Értesítjük a t. közönséget, hogy a „Corso” divatáru üzletet megvettük s a raktáron lévő selymeket, zefíreket, grenadinokat, szöveteket és mosó árúkat gyári áron alul eladjuk — mert továbbra csak a kötött-szövött rövidárut

vezetjük. Tegyen próbavásárlást.

Eduard Sándor & Co
Cluj, Piața Unirei No 17.

Harisnyák, csipkék feltűnő olcsó árban

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermeit, asztalokat furniárszükségleteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Kényelmes tartós munkát készít

KOHÁNYI

kárpitos

Str. G. Baritiu (Malom-u.) 12

Ki kell költözzünk!

Emiatt kénytelenek vagyunk üzletünket teljesen feloszlítani.

Oriási szövet-, selyem-, vászon- és mosóáru-raktárunkat még eddig nem létezett olcsó árakban elárusítjuk.

Heller, Weisz & Molnár

divatáruháza, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6.

Höfer 1. sz. hintőpor, krem, szappan régen beváltak a csecsemő ápolásánál.

Emelkedik a magyar állatkivitel. Budapestről jelentik: A magyarországi állatkivitel, a legutóbbi kimutatások szerint, nagyarányú emelkedést mutat. Emellett tesz különben bizonyosságot a bécsi állatvásárról közölt kimutatás is, amely szerint 2659 darab magyar származású vágómarha mellett a többi államok felhajtása elenyészően csekély volt. A magyar felhajtással szemben Románia 339 darabbal, sőt maga Ausztria is csak 438 darabbal szerepel a kimutatásban. A sertések számaránya már nem olyan kedvező a magyar kivitelre, mert ott Lengyelország vezet 12.390 darabbal. Az állatkivitel még nagyobb fokú fellendülését remélik Magyarországon, miután a svájci kormány ismét megengedte a magyar marha bevitelét, ez pedig élénkítőleg fog hatni nemcsak az állatkivitelre, hanem a ferencvárosi állatvásár áraira is.

SPORT

Vasárnapi sportprogram

Kolozsváron a sok bajnoki és barátságos futballmérkőzés után jólesőleg fog hatni az az atletikai verseny, amelyet a KAC és az Universitatea karöltve rendeznek meg a sétatéri sportpályán. A verseny délután 2 órakor kezdődik s annak befejeztével, hogy a futball híveit is kielégítsék, a KAC és az Universitatea barátságos futballmérkőzést fognak játszani. A féldélben fogják lefutni az olimpiai stafétát.

A CFR-KKASE kombinált csapata Brassóba rándult le, hogy egy ottani kombinált ellen játszson. A kombinált csapatot a következőképpen állították össze: Bacsoni, Krishofer II—Málnássy, Schmidt—Karbussovszky—Végh Gyula, Szász—Ujfalvy—Kronstadter—Mann—Takács. Tartalék Kis Anti.

A Haggibbor egyik tartalékolt együttese Désre rándul, ahol az ottani csapat ellen fog játszani. A zsidó csapatot számos híve kíséri el Désre.

Nagyváradon, Aradon és Temesváron a még hátralevő bajnoki mérkőzéseket játszzák le.

Bukarestben a Juventus a temesvári Unireat látja vendégül barátságos mérkőzés keretében.

A bécsi Hakoah Kolozsváron. A bécsi Hakoah, amely augusztusban Csernovitzba megy több mérkőzésre, utjában Kolozsvárra is ellátogat. Még nem tudni hány mérkőzést játszik Kolozsváron, idejövetele azonban már bizonyos. A mérkőzést Knöpfler dr., a Haggibbor fáradhatatlan vezetőembere kötötte le, aki tudvalegőleg tanulmányuton hosszabb ideje Bécsben tartózkodik.

A Haggibbor atlétikai szakosztálya már megkezdte szervező munkáját. A szakosztály élén Neumann Pál áll, aki fáradtságot nem kímélve dolgozik az atlétikai szakosztály kiépítésén. Érdeklődők forduljanak Neumann Pál urhoz (Kossuth Lajos-utca 26. v. Spárta sportáruház).

A TAC külföldi turára megy. A temesvári TAC a nyár folyamán Ausztriába megy turára több mérkőzésre. Grácban, Wienerneustadtban és Pöltönben játszik egy-egy mérkőzést.

Eau de Cologne

Kapható minden szakszavágó üzletben.

Societatea

Movila-Tekirghiol

București, Pasajul Imobiliara, scara A, etaj III.

Értesíti nb. klienseit, hogy május 25-től június 1-ig terjedő időben első kategóriájú szobákkal rendelkezik. Egy ágyas 2000 lej, 2 ágyas 3500 lej. Meleg iszaposfürdők és hideg tengeri fürdők.

Tavaszi ujdonságok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruház
Cluj, Piata Unirii No 14.

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakob

bádogáru üzletében,
P. Mihai Viteazul 13.

Nagy
pünkösdi vásár
Elysée

Áruházban, Cluj, Cal. Regele Ferdinand

Wesselényi-utca 22 szám alatt, hol

harisnya és keztyű

ujdonságok és mindentféle

masamód cikkek

előnyös beszerzés folytán igen olcsó
árban árusítanak.

Nagy harisnyahét

„PARISIEN“

áruházban.

Férfi és női
harisnyák, gyerekzoknik és minden-
féle kötött áru a legolcsóbb árban lesz
kiárusítva.

Minden vevő
ingyen sorsjegyet kap!

Huzás május 25-én.

Pünkösdi nagyvásár!

SZABÓ JENŐ

divatkülönlegességek
nagyáruházában

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

	Lej
1 mtr. mosó-karton	23
1 mtr. mosó-batiszt	29
1 mtr. elsőrangú minőségű mosó- delén	29
Sima creponok	33
Csikos és kockás Szádák, nyári ruhára	39
1 mtr. prima delén	43
Zefirek férfi ingekre	49
1 mtr. 80 cm. széles, elsőrangú minőségű mintás grenadin ruhákra	55
1 mtr. 100 cm. széles I-a csikos szövet	69
1 mtr. 100 cm. széles Eponge szövet	93
1 mtr. 100 cm. széles I-a kockás szövet	95
Mosó nyersselymek, színekben..	195
1 mtr. férfiruhára való mosó Co- vercoat, 130 cm. széles....	175

Még eddig nemlétezett árak
pünkösdig
érvényesek.

Raktárra érkeztek francia nyári
divatkülönlegességek.

Napernyőkben óriási választék.

Nagy maradékvásár.

Telefon **4-79** Telefon

